

EESTI VABARIIGI POHISEADUS

Teksti esitab Põhiseadusliku Assamblee
I. toimkond. Allakriipsutatud kattub
J. Adamsi põhiseaduse projekti tekstiga.

Eesti rahvas
kõikumatus usus ja vankumatus tahtes taastada, kindlustada ja
arendada riiki,

- mis on sündinud rahvusliku enesemääramise kustumatul õigusel vabanemisega suurriikide ülemvõimu alt vabadussõja abil aastail 1918-1920, okupeeritud ja koloniseeritud Nõukogude Liidu poolt 1940. ja järgnevail aastail, taastatud rahvusliku ning õigusliku järjepidevuse alusel Eesti Vabariigi 1937.a. põhiseaduse osalise taasrakendamise, riiklike aktide ning rahvusvahelise tunnustuse taaskinnitamise läbi aastail 1989-1991,
- mis on rajatud õiglusele, seadusele ja vabadusele,
- mis on kaitseks maale ja rahvale, sisemisele ja välisele rahu-
le ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende kestmises, ühiskondlikus edus ja üldises kasus,
- mis jääb demokraatlikuks ja rahumeelseks riigiks, mida juhivad tasakaalustatud koostööl riigivanem, Riigikogu ja nende poolt ametisse kutsutav valitsus,

võttisrahvahääletusel vastu järgmise
põhiseaduse:

I. PEATÜKK

Ü l d s ä t t e d.

& 1.

Eesti on iseseisev ja sõltumatu vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas.

& 2.

Eesti maa-ala on lahutamatu ja jagamatu tervik, millesse kuuluvad Harjumaa koos Tallinna linnaga, Järvamaa, Läänemaa, Petserimaa, Pärnumaa, Saaremaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Virumaa ja Võrumaa.

Eesti piir on kindlaks määratud 2. veebruari 1920. aasta Tartu rahulepinguga ja teiste riikidevaheliste piirilepingutega.

Eesti Vabariik ei luba oma riigi piirides mitte ühegi teise riigi sõjalisi tugipunkte, ühegi teise riigi sõjavägede viibimist ega läbiliikumist.

& 3.

Eestis teostatakse riigivõimu vaid põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel.

Rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normid kehtivad Eestis õiguskorra lahutamatu osana.

Keegi ei või end vabandada seaduse mittetundmisega.

2.

& 4.

Eesti kodanikuks saadakse sündimisega või hilisema seadusliku toiminguga.

Eestist Nõukogude Liidu okupatsiooni ja anneksiooni tõttu lahkunud Eesti kodanikud säilitavad Eesti kodakondsuse.

Väljaspool Eestit elavatel eestlastel on õigus saada Eesti kodanikuks vastava soovi avaldamisel.

Kodakondsuse omandamise ja kaotamise tingimused määrab kodakondsusseadus.

& 5.

Eesti riigikeel on eesti keel.

& 6.

Eesti riigivärvid on sinine, must ja valge. Riigilipu ja riigivapi kuju määrab seadus.

& 7.

Eesti riigihümn on J. V. Jannseni, F. Paciuse "Mu Isamaa, mu õnn ja rõõm,..."

& 8.

Eesti Vabariigi pealinn on Tallinn.

& 9.

Eesti Vabariigi iseseisvuspäev on 24. veebruar.

III. PEATÜKK.

R a h v a s.

& 35.

Kõrgeima riigivõimu kandja Eestis on rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu.

& 36.

Rahvas teostab riigivõimu:

- 1) Riigikogu valimisega;
- 2) Vabariigi riigivanema valimisega;
- 3) rahvahääletusega;
- 4) omavalitsuste esinduskogude valimisega.

& 37.

Hääleõiguslik on iga kodanik, kes on saanud kaheksateist aastat vanaks.

& 38.

Hääleõiguslikud ei ole:

- 1) kodanikud, kes seaduslikus korras on tunnistatud vaimuhaigeks;
- 2) kodanikud, kes on kohtu poolt tunnistatud teovõimetuks.

& 39.

Hääletamisest ei võta osa kodanikud, kes on kohtu poolt süüdi mõistetud ja kannavad vabaduskaotuslikku karistust kinnipidamiskohtades.

3.

& 40.

Rahvahääletus toimub ainult põhiseaduses ette nähtud juhtudel.

Rahvahääletuse korraldamise otsustab riigikogu.

A l t e r n a t i i v:

"Rahvahääletuse korraldamise otsustab riigivanem."

Rahvahääletuse tulemus omandab seaduse jõu kui poolt antud häälte arv ületab vastu antud häälte arvu.

& 41.

Riigikogu võib määrata rahvaküsitluse, et teada saada rahva seisukohta mingis põhimõttelises küsimuses.

A l t e r n a t i i v:

"Riigivanem võib määrata rahvaküsitluse, et teada saada rahva seisukohta mingis põhimõttelises küsimuses."

Rahvaküsitluse tulemusel ei ole seaduse jõudu, see tulemus on juhendiks riigiasutuste töös.

& 42.

Rahva suveräänse tahte kujundamisel ja väljendamisel osalevad poliitilised parteid, mille moodustamine ja tegevus on vaba põhiseadusega sätestatud piires. Parteide ülesehitus ja tegevus peab vastama demokraatia printsiipidele. Nad on kohustatud austama Eesti riiklikku iseseisvust ja sõltumatust.

Parteid, mis oma eesmärkide või oma liikmete tegevuse tõttu püüavad tuua kahju vaba demokraatliku korra alustele või seda kõrvaldada või panna ohtu Eesti rahvusriigi olemasolu, on põhiseaduse vastased.

& 43.

Põhiseadusest üleastunud võimuhaarajate vägivallale omalgatuslik vastuhakkamine on rahva põhiseaduslik õigus.

Põhiseadusliku riigikorra vägivaldne muutmine on karistatav seaduse täie rangusega.